

ÚJ FILM

Henry és June, avagy: szemünk láttára

Rendezte: Phillip Kaufman
Főszereplők: Fred Ward és Uma Thurman

Ismét egy színes amerikai erotikus filmmel lesznek gazdagabbak álmatlan éjszakáink. A helyszín Párizs, a század elején megpedzegetett testi vágyakkal. Az erotikus filmeknek általában van egy érzékeny pontja, a film erogén zónái közül a legfontosabb, és ez csodák csodája nem az „akció”, mert az olyan, hogy vagy beleéli magát a néző, vagy tapasztaltabb életére hagyatkozva unja. Ez az erogén zóna éppen az „akció” körítése, ami vagy kerítés vagy magával ragad.

Nevezetesen arról tájékozódhattunk ezidáig, hogy az erotikus filmek szereplői olyan közegben élnek, ahol többnyire az unalomtól való egyetlen menekülés lehetősége a szex. Így aztán az „akciók” között a legtöbb magyar néző csak néz, és valóban átéli a dögunalmat. Mártózkodik tehát felváltva az izgalmakban meg a leg többbször infantilizmusba torkolló történetben. Lehet, hogy ez jó valakinek.

A Henry és June című film, mintha kissé átzuhanna a ló eddig ismeretlen, másik oldalára. Nézzük most az intellektuális erotikát, elég hosszan. Henry és

June, mindketten frók, és természetesen dolgozataik témája a test körül forog. June munkamódszere az, hogy az életében tapasztaltakról – ami nem kevés – naplót vezet. Félelmeken, bánatokon, szerelmeken át éli meg írnivalóját. A filmben egyre inkább fejlődik, szemünk láttára tapasztalja a saját női testéhez igencsak hasonlitos női test érintését, ám ami szép egy kicsit, csupán kidolgozatlanul hat, hogy érzelmei a teste előtt járnak. Aztán a kettő egymásra talál, néha jó látni. Jó látni, hogy valaki egyszerre szép is meg kicsit semmilyen.

Henry viszont nagy csapdába esett. Van egy igencsak bájos felesége, aki az élet minden örültségét megmutatja az amúgy nem éppen a tapasztalatlanságtól ordító férfinak. Azért ordít kívül-belül, mert a felesége a „markában tartja”. És elvárja Henrytől, hogy úgy írjon róla, mintha Dosztojevszkij. Ez pedig az orosz irodalomra nézve felmagasztalás, Henry viszont bekapja a nagy kampós horgot.

Henry és June elég különös házasságot élnek, de talán majd „együtt-egymásért”, végre megelégedhetnek, a szemünk láttára... (vagy nem...)

Podmaniczky Szilárd

Stúdiószínházi bemutató

Nyilvános főpróbára invitálja az érdeklődőket ma este a JATE Egyetemi Stúdiószínháza. Az EFME-idő című előadást Weöres Sándor hasonló című (Eszme-idő) kisesszéje ihlette. A mozgás-, és táncszínházi elemekből építkező előadás alcíme: naiv szürreál ajándék. Mint megtudtuk, a csoport saját maga készítette pompás ruhákban, érdekes tárgyakkal játszik. Az előadás témája az emberiség négy fő korszaka: az aranykor, az ezüstkör, az érkör és a vaskor. A nyilvános főpróba megtekinthető az újszegedi Bálint Sándor Művelődési Házban Pénteken és szombat este fél 9-kor. A hivatalos bemutató hétfőn, ugyanott, ugyanabban az órában.

Edith Piaf- emlékműsor

Az emlékezés a legszebb tisztelgés egy ember s élete, életműve előtt. Nem a halhatatlanság egyik bástyája ez, annál inkább egyetlen esély arra, hogy megőrizzünk valakit emlékezetünkben, aki ezidáig közel állt, vagy még mindig közel áll hozzánk. *Edith Piafa emlékeztetünk* hétfőn este 7 órától az ifjúsági házban. A Korona Pódium vendégjátékának címe: „Mindenki Verebe”. A műsorban fellép Kútvolgyi Erzsébet, Mikes Lilla és Sinkovits Vitai András. Közreműködik Komlósi Zsuzsa.

JELESRE VIZSGÁZOTT AZ UNIVERSITAS

Kormányprogramra várva

Első, igazán jelentős „vizsgáján” sikeresen esett túl az alakuló szegedi Universitas. A tét sem volt kevés: a három minisztériumhoz tartozó szegedi felsőoktatási intézmények meg tudnak-e egyezni az öthalmi volt szovjet katonai laktanyacentrum felhasználásáról, vagy gordiuszi csomó lesz az egyetemi campus ügyéből. Három minisztérium, tehát három különböző érdekcsoport, – három különböző, az összköltségvetésben pénzhíján egymással is vetélkedő költségvetés – hatását kellett semlegesítenie az Universitas szellemének, hogy mindenki által elfogadott megoldás szülessék.

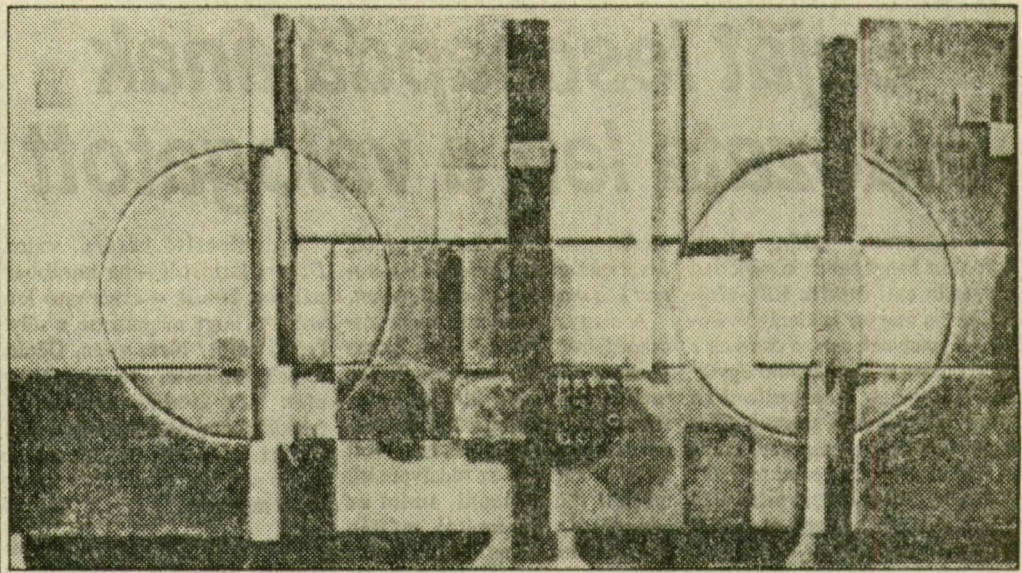
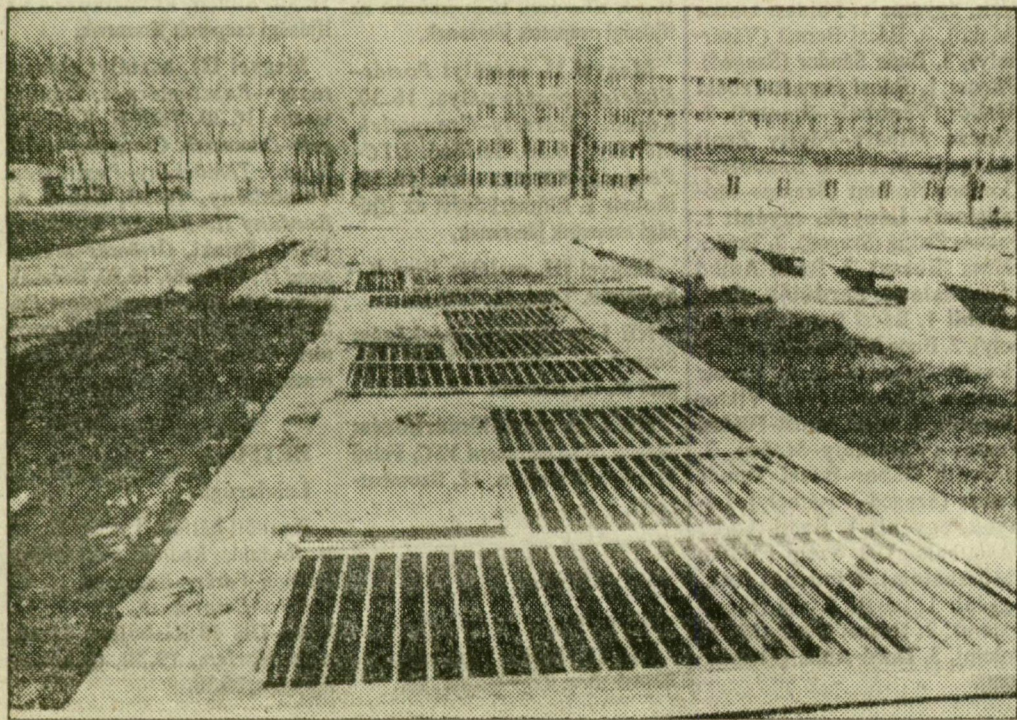
Az idő sürgetése, és a szovjetekkel folytatott tárgyalások miatt előrehozott egyeztetésen végül megszületett a megoldás. Eszerint, figyelembe véve a hallgatói arányt, valamint a campus kialakulásának idejére (körülbelül 2000-re) elképzelt fejlődési állapotokat, a laktanyaközpont eszinei értékének 60 százaléka a Művelődési és Közköztartási Minisztériumhoz tartozó felsőoktatási intézményeket (JATE, Juhász Gyula Tanárképző Főiskola, Liszt Ferenc Konzervatórium, valamint részben Hittudományi Főiskola) illeti, 30 százaléka a Népjóléti Minisztériumhoz tartozó SZOTE-é és védőnőképző főiskolai karáé, 10 százalékot pedig a Földművelésügyi Minisztérium által felügyelt Élelmiszeripari Főiskola kapott. A százalékarányok vonatkoznak mind az elfoglalt területre – mind az épületekre –, kivéve a közösen felhasználható épületeket, mint a

volt katonai objektumok közül legjobban állapotban lévő kultúrház, a kazánház, vagy a majdan sportlétesítményeknek helyet adó területek. A megegyezés a ktelepedési stratégiában előnyt adott azon intézményeknek, melyek az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásáról szóló törvényjavaslat elfogadása után valamely épületüket vissza kell adják az egykori birtokosnak. Szó van a JGYTF Hámán Kató utcai épületének visszaigényléséről, mely jelenleg a tanárképző 2-es számú gyakorló iskolájának otthona (a főiskola Öthalomra telepedésével a gyakorló iskola a Boldogasszony sugáru épületbe költözik), és a SZOTE Áptai kollégium régi szárnyának visszaadásáról, amely miatt az orvosegyetem Öthalmon (alapos felújítás után) kollégiumként is hasznosítható épületet kapna!

Miután az érdekelt minisztériumok immár ismerik a campus-alakítás rájuk eső költ-

ség részét, szegedi vonatkozásban, mind az Universitas, mind az önkormányzat részéről elhárult minden akadály. Pénz persze ettől még nem lesz több, de a három minisztériumnak – immár közösen – lehetősége van kormányprogram kidolgozását sürgetni a finanszírozásra. Az átfogó finanszírozásra, melyre a minisztériumok, illetve az önkormányzat önerőből jelenleg nem képes. Amint dr. Szalay István, a JGYTF főigazgatója elmondta, reális lehetőség volna a világbanki hitelért folyamodás, hiszen a Világbank oktatásszervezési hitelfeltételei egybeesnek az Universitas céljaival, de a világbanki támogatások feltételei tartalmaznak egy letiltást is: a hitelt nem lehet felújításra fordítani. Márpedig a laktanyaépületek felújításához sok pénzre lenne szükség, így megoldásként a kettős finanszírozás kínálkozhatna megfelelőnek: a felújítást a kormányprogram, a műszerezést, s egyéb Universitas-befektetéseket a világbanki hitel állná. Ennek kidolgozása azonban a szovjetekkel való megegyezés után már egy másik vizsga lesz. Ezúttal a kormányé.

P. J.

A megkonstruált személyiség

Hévézi Endre szegedi kiállítása elé

Az invitálások sokszor rejtőzködők. Most például a következőkről tudósít a kiállítási meghívó: A Móra Ferenc Múzeum tisztelettel meghívja Önt és barátait április 19-én, pénteken délután fél 5 órára a Képtárba (Horváth Mihály utca 5.) Hévézi Endre Szegedről elszármazott, Londonban élő festőművész retrospektív kiállításának megnyitására. A megnyitón az alkotó diáképeken mutatja be munkásságának azon darabjait, amelyek a tárlaton nem láthatók.

Kit is köszönhetünk Hévézi Endre személyében a mai ünnepi alkalomkor? Egy olyan Szegedről elszármazott művészt, akiről eddig vajmi keveset tudtunk. S ez nemcsak a távolság miatt van, hanem az elmúlt évtizedek dermedt és sánda légköre is erősítette az elkülönülést. A mostani rendszerváltás friss légvázata mind több hazánkban, s így városunkban elszármazott alkotót is hazavezet. Találkozni, szembesülni, megméretni, fejet hajtani.

Hévézi Endre 1923-ban született Szegeden, itt végezte a mai Vedres István Építőipari Szakközépiskola elődjében, a Baross Gábor Reáliskolában tanulmányait. 1941-ben érettségizett, majd tanulmányait a Budapesti Műegyetem Építész-mérnöki Karán folytatta. Már tanársegéd volt, amikor elhagyta az országot, Dániába került. Bár gyermekkorától festő szeretett volna lenni,

de hosszú évekig építészként dolgozott, elsősorban az épületdíszítés területén. 1950-ben költözött Angliába, ahol egy porcelángyárban kezdett dolgozni mint segédmunkás, majd később a gyár tervezője lett. Sikerének bizonyítéka, hogy az angol kerámiagyártók szövetségének ösztöndíjával amerikai tanulmányútra utazott. Ezt követően számos épületdíszítési feladatot oldott meg: készített templomi kerámiatáblákat, absztrakt faldíszeket mozaikból, bronzból, üvegből, kerámiából. A hatvanas években kezdte a munkák hatására absztrakt konstrukciókkal kísérletezni. Munkáit Japántól Kanadáig, Spanyolországtól Amerikáig szinte mindenütt ismerik. Első önálló kiállítását Londonban a Drian Gallery-ben rendezte, erről írja egyik méltatója: „...egyszerre mint festő és mint strukturalista szobrász mutatkozik be. De képeinek és

konstrukcióinak jellegét nem a festészet vagy a szobrászat szabja meg, hanem a minden egyes műben érezhető építészeti szerkesztés. Mondhatnánk talán úgy is, hogy Hévézi művészetét a négyzetre emelte. A felbukkanó gondolatok változékonysága, az ösztönös megérzésből lassan kibontakozó szerkezeti képletek még nem állandósult formái a születés pillanatainak várokozásteli feszültségével töltik ki a papírlapok felületét.” Mintegy évtizeddel később a kritikus már így méltatta: „Legújabb műveiben Hévézi már elérkezett a szerkesztés biztonságához. Végleg maga mögött hagyta a festészetet, mint elsődleges kifejezési formát – lassan magát tudja adni konstrukcióiban.” Szülővárosa köszönti tékozló fiát. Isten hozta, Hévézi Endre!

T. L.

A közösség mestersége

Rozgonyi Éva karvezető ars poeticájáról

A Bartók kórus alapítványt hozott létre egykori karnagya, Kardos Pál nevével. A korán elhunyt karnagy utóda, majdnem húsz éve Rozgonyi Éva, aki ma már az ország határain túl is elismert szakember. Kardos Pál egykori tanítványával, kollégájával az alapítványról, a magyar kórusművészet múltjáról és jelenéről beszélgettünk.

– Mi az a plusz, amiért az emberek szívesen járnak el kóruspróbákra?

– A közös éneklés egy újfajta minőséget képes létrehozni, olyat, amelyet a tagok egyenként képtelenek lennének produkálni. A remekműveket élvezni is együtt, közösségekben a legjobb.

– Milyen alapképzettség kell ahhoz hogy e közösség színvonalasan tudjon megszólaltatni egy darabot?

– Az amatőr kórus vezetője azokkal dolgozik együtt, akik jelentkeznek. Nagy könnyebbség, ha a kórustagok tudnak kottát olvasni, amellet persze, hogy tisztán énekelnek. A helyes hangképzés a jó énektechnika később, a próbákon megtanítható. A kóruséneklés is egyféle mesterség, a közösség mestersége, ahol mindenki alárendeli magát egy közös törekvésnek, ugyanakkor mindenki egyforma intenzitással vesz részt a munkában. Különben nem születik meg sem a minőség sem az élmény. A karnagy ebben a közösségben a sokféle szándékot próbálja vegyületté alakítani.

– Majd húsz éve a Bartók kórus vezetője, hogyan kezdődött közös munkájuk és hol tartanak most?

– Nem volt könnyű a kórusdobogóról a karnagyi dobogóra lépni. Hiszen jómagam is a kórusban énekeltem. Hogy Kardos tanár úr, rámentstálta a vezetést, azt egy Bárdos darabnak is köszönhettem. Bárdos Lajos születésnapj koncertjére készültünk, mikor azt

a feladatot kaptam, tanítsak be egy művét a lányoknak. Abban a tudatban dolgoztam, hogy csak a próbákon kell kiállnom vezényelni. Aztán kórus úgy döntött a darabot a fellépésen is nekem kell dirigálnom, ráadásul az ünnepelt szerző jelenlétében. Ezután nem sokkal, két évre Amerikába utaztam, mire hazajöttem Kardos Pál már Kecskeméten dolgozott, így magától értetődően én lettem a kórus karnagya. A Bartók kórus éneklési stílusa, szelleme azt hiszem az évek alatt nem változott. Igyekeztem egyféle homogén hangzást elérni. Ez persze nem volt könnyű, hiszen az egyetemista, főiskolai hallgató kórustagok négy-ötvenként váltották egymást. De hát ehhez a műfajhoz a folyton újrakezdés is hozzátartozik. A vándorlás ellenére mindig megmaradt egy mag a közösségben. Évek alatt kamarakórusból vegyeskarrá nőtt az együttes, így ma már oratórikus művek megszólaltatására is vállalkozhatunk.

– Az alapítványt mi célból hozták létre?

– Az alapszabályban megfogalmazott cél pontosan így hangzik: „...cél, a Bartók kórus itthoni és külföldi munkájának támogatása. További célja az énektanári, a karnagyi- és kántorképzés, illetve a posztgraduális képzés elősegítése, távlatokban egy kórusiskola létesítésének előkészítése.” Az alapítókét, több mint 130 ezer forintot, a jelenlegi és a volt kórustagok adták össze. A többi támogatást mecenázó kedvű, tehetősebb emberektől várjuk, akik a felajánlott összeget adójukból leírhatják. Fenntartónk a Bartók művelődési központ legjobb szándéka ellenére sem tud jelentős anyagi segítséget adni.

– Mit gondol, kik fogják támogatni a kórust?

– Az alapszabályban megfogalmazott cél pontosan így hangzik: „...cél, a Bartók kórus itthoni és külföldi munkájának támogatása. További célja az énektanári, a karnagyi- és kántorképzés, illetve a posztgraduális képzés elősegítése, távlatokban egy kórusiskola létesítésének előkészítése.” Az alapítókét, több mint 130 ezer forintot, a jelenlegi és a volt kórustagok adták össze. A többi támogatást mecenázó kedvű, tehetősebb emberektől várjuk, akik a felajánlott összeget adójukból leírhatják. Fenntartónk a Bartók művelődési központ legjobb szándéka ellenére sem tud jelentős anyagi segítséget adni.

– Hiszem, hogy vannak még olyan emberek, akik nemcsak az anyagi gyarapodást tartják fontosnak. Akik tudják, nemcsak kenyérrel él az ember. S hogy bizonyos értelemben a kultúra is lehet hűzöerő, igaz, kiadásai később térülnek meg. Annak van igaza, aki messzebbre tekint. Támogatónk segítségét esetleg mi is tudjuk viszonzni. Ugyanis gyakran kapunk meghívást külföldre. Utazásunk alkalmával reklámozni tudnánk azt a céget, amely ránk pénzt áldoz.

– Hova utaznak mostanában és miből?

– Franciaországban, Toursban rendeznek egy nemzetközi versenyt, ide az alsóvárosi Ferences Rendház támogatásával utazunk. Falaise-be csak néhányan megyünk, hiszen ide kamarakórusok kaptak meghívást. Egy nemzeti fesztiválon veszünk részt, ahol a rendezők a francia karnagyokat magyar művekkel szeretnék megismertetni. Itt a vendéglátó állja a költségeket. A KÓTA a mi kórusunkat jelölte a walesi, llangollei versenyre. Sajnos még nem tudjuk, hogy ezi hogyan tudjuk vállalni. Körülbelül ötszáz ezer forintba kerülne ez az utazás. Pedig a meghívások azt bizonyítják, becsülik a magyar kórusmuzsikát Európában. A lehetőségeink és a hangszereink csapnivalóak, de, ahogy Bartók mondta „egy népnél sem vagyunk alábbvalóak”. Hagyományiainkat, éneklőkedvünket talán meg tudjuk őrizni.

– Szakmai sikerei közül mire a legbüszkébb?

– Ha zsűritől, egy-egy díjtól, s a szakma valamelyik jeles képviselője egy tehetséges, fiatal dirigens láttán megkérdezi tőlem: „A tanítványod volt?”

(pacsika)